АЛАТАУ ЖАРЫҚ КОМПАНИЯСЫ

2023 жылғы 29 наурызда
«АЖК» АҚ Басқармасының шешімімен
(№3 хаттама)
БЕКІТІЛДІ

«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ қызметкерлерінің өмірі мен денсаулығына қауіп төнген кезде «СТОП-карталарды» қолдану жөніндегі қағидалар

Қ-17-02-02-23

Құжат иесі	Сенімділікті бақылау және еңбекті қорғау басқармасы
Редакция	1
Жыл	2023

Алматы, 2023 жыл

I. Мақсаты және қолдану саласы

1.1 Осы "Алатау Жарық Компаниясы" АҚ-да қызметкерлердің өмірі мен денсаулығына қауіп төнген кезде "СТОП – карталарды" қолдану жөніндегі қағида (бұдан әрі-қағида) "Самұрық-Энерго" АҚ Директорлар кеңесінің 30.03.2018ж. (№02/18 хаттамасы) шешімімен бекітілген, "Самұрық-Энерго" АҚ компаниялар тобында Еңбекті қорғау мәселелерін басқару жөніндегі 2023 жылға арналған іс-шаралар жоспарының 8-тармағының талаптарына сәйкес әзірленді.

1.2 Қағида қызметкердің денсаулығына немесе өміріне қауіп төндіретін қауіп пен жағдайдың туындауы себебінен жұмыстарды тоқтату кезінде "СТОП-карталарды" қолдану тәртібін белгілейді және қызметкерлердің еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптарын (бұдан әрі – ЕҚжЕҚ) сақтағаны үшін дербес жауапкершілігін күшейтуге арналған.

1.3 Қағиданың күші ЕҚжЕҚ бойынша білімін біліктілік тексеруден өтетін "АЖК" АҚ-ның барлық өндірістік персоналына қолданылады.

1.4 Осы Қағида "АЖК" АҚ-ның ішкі құжаты болып табылады және "Самұрық-Энерго" АҚ, "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" АҚ, Мемлекеттік басқару органдары мен ЕҚжЕҚ және біріктірілген менеджмент жүйесі саласындағы сарапшылар/аудиторларды қоспағанда, басқа Тараптарға ұсынуға жатпайды.

1.5 Жұмыскерлердің өмірі мен денсаулығына қауіп төнген кезде немесе "АЖК" АҚ-да жұмыскердің денсаулығына немесе өміріне қауіп төндіретін жағдай туындап, жұмысты орындаудан бас тартқан кезде "СТОП-карталарды" қолдану жөніндегі қағиданың негізгі міндеті - кәсіби қауіпсіздік тәуекелдерін барынша азайту, еңбек тәртібінің деңгейін арттыру және өндірістегі қауіпсіздік мәдениетін дамыту, өндірістік қызмет нәтижелеріне қатысты қызметкердің өмірі мен денсаулығының басымдығы, персонал орындайтын жұмыстардың еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы талаптарына сәйкестігін сақтау, өндіріске байланысты жазатайым оқиғалардың, төтенше жағдайлардың алдын алу, салауатты жағдай жасау және қауіпсіз еңбек жағдайларын сақтау үшін әрбір қызметкердің хабардар болуы мен жеке жауапкершілігін арттыру болып табылады.

1.6 Қызметкердің өмірі мен денсаулығына немесе айналасындағы адамдардың өмірі мен денсаулығына тікелей қауіп төнген жағдайда жұмысты орындаудан бас тартуы осы қызметкерді тәртіптік жауапкершілікке тартуға әкеп соқпайды.

1.7 "АЖК" АҚ өндірістік блогының әрбір қызметкері оған жұмыс орнында бастапқы нұсқама жүргізу барысында осы Қағидамен танысып, танысқаны туралы қол қоюы тиіс.

II. Қысқартулар мен анықтамалар

Термин | сокращение	Определение
«АЖК» АҚ	«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ;
ЕҚжЕҚ	Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау
СБжЕҚБ ЕҚБ	Сенімділікті бақылау және еңбекті қорғау басқармасы Еңбекті қорғау бөлімі
ҚТҚ	электр қондырғыларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік техникасы қағидалары
Жұмыс орны	қызметкер еңбек міндеттерін атқарған кезде оның еңбек қызметі процесінде тұрақты немесе уақытша болатын орны
Еңбекті қорғау	құқықтық, әлеуметтік-экономикалық, ұйымдастырушылық - техникалық, санитарлық - эпидемиологиялық, емдеу-профилактикалық, оңалту және өзге де іс-шаралар мен құралдарды қамтитын еңбек қызметі процесінде қызметкерлердің өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесі
СТОП-КАРТА	жұмыскерлердің қауіпті жұмыстарды тоқтата тұруы/тоқтатуы кезінде қағаз немесе электрондық форматта ресімделетін арнайы бланк.
Наряд-рұқсат (наряд)	мамандандырылған ақпараттық жүйе шеңберінде (немесе мамандандырылған бағдарламалық өнім базасында) арнайы бланкіде немесе электрондық құжатта жасалған, жұмыс мазмұнын, орнын, басталу және аяқталу уақытын, қажетті қауіпсіздік шараларын, бригада құрамын және жұмысты қауіпсіз орындауға жауапты адамдарды айқындайтын жұмысты қауіпсіз жүргізуге арналған өкім
ҚӘ	Қауіпті әрекеттер
Қауіпті фактор	ықтимал залал көзі немесе адамның жарақаттануына немесе өліміне әкелуі мүмкін, сондай-ақ мүліктің (жабдықтың) зақымдалуына немесе жұмыс режимінің бұзылуына әкелуі мүмкін жағдай
Қауіпті әрекеттер	белгілі бір өндірістік немесе дүлей табиғи факторлардың әсері, еңбекті қорғау ережелерін сақтамаған жағдайда, өндірістік жарақатқа, денсаулығының кенеттен нашарлауына немесе қызметкердің улануына әкеледі, нәтижесінде уақытша немесе тұрақты еңбекке жарамсыздық, кәсіптік ауру немесе өлім пайда болады.
Қауіпті жағдайлар	бұл өндірістік факторлардың әсер ету деңгейі соншалықты маңызды, бұл қызметкердің өмірі мен денсаулығына қауіп

	төндіреді, сондықтан болашақта жедел кәсіптік аурудың даму ықтималдығы жоғары
Тәуекелді бағалау	кіргендер, сондай-ақ жабық кеңістікке кіруге байланысты басқа адамдар зардап шегуі мүмкін жабық кеңістіктің ішінде және сыртында бар және ықтимал химиялық, физикалық және құрылымдық тәуекелдерді жүйелі бағалау жүргізілетін процесс
ЕҚжЕҚ	еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы
ҚЖ	қауіпті жағдайлар
ҚБ	құрылымдық бөлімше
Жеке қорғаныс құралдары (ЖҚҚ)	Жеке қорғаныс құралдары (ЖҚҚ) – жұмысшылар мен келушілерге қауіпті және зиянды өндірістік факторлардың теріс әсерін азайтуға арналған құралдар.
КМҚА	Көшбасшылық мінез-құлық қауіпсіздік аудиті.

III. Жауапкершілік

3.1 Осы Қағиданы енгізуге еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы мәселелеріне жетекшілік ететін құрылымдық бөлімше басшысы жауапты болады.

3.2 Осы Қағиданың орындалуын бақылауды еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы мәселелеріне жетекшілік ететін құрылымдық бөлімше басшысы жүзеге асырады.

3.3 Осы Қағиданы әзірлеудің дұрыстығы және уақтылы өзгерістер енгізу үшін еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы мәселелеріне жетекшілік ететін құрылымдық бөлімше басшысы жауапты болады.

3.4 Осы Қағиданың орындалуына компанияның әрбір қызметкері жауапты болады:

3.5 Заңнамалық және нормативтік құжаттардың талаптарын бұзу;

3.6 Жабдықтың авариялarына немесе жазатайым оқиғаларға әкеп соғуы мүмкін өрескел ҚТҚ талаптарының бұзылуына тосқауыл қоймау;

3.7 Анықталған бұзушылық фактілері бойынша ақпараттар мен түсіндірмелерді уақтылы бермеу немесе сапасыз ұсыну;

IV. Қызметкер мен жұмыс берушінің еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы құқықтары мен міндеттері

4.1 Қызметкердің құқығы бар:

4.1.1 Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі талаптарға сәйкес жабдықталған жұмыс орнының болуына.

4.1.2 Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі талаптарға, сондай-ақ еңбек, ұжымдық шарттарға сәйкес санитарлық-тұрмыстық үй-жайлармен, жеке және ұжымдық қорғау құралдарымен қамтамасыз етілуге.

4.1.3 Еңбек жағдайларын, қауіпсіздігін және еңбекті қорғауды жақсартуға байланысты мәселелерді тексеруге және қарауға жеке өзі немесе өз өкілі арқылы қатысуға.

4.1.4 Жұмыс беруші қызметкерді жеке және (немесе) ұжымдық қорғау құралдарымен қамтамасыз етпеген жағдайда және оның денсаулығына немесе өміріне қауіп төндіретін жағдай туындаған кезде бұл туралы тікелей басшыға немесе жұмыс берушіге жазбаша хабарлай отырып, жұмысты орындаудан бас тартуға.

4.1.5 Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Еңбек міндеттерін қауіпсіз атқару үшін қажетті білім алып, кәсіптік даярлықтан өтуге.

4.1.6 Жұмыс берушіден ұйымның жұмыс орны мен аумағының сипаттамасы, жағдайлардың жай-күйі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, денсаулықтың зақымдану қаупі туралы, сондай-ақ оны зиянды және (немесе) қауіпті өндірістік факторлардың әсерінен қорғау жөніндегі шаралар туралы сенімді ақпарат алуға.

4.1.7 Жұмыс берушіге немесе жұмысты ұйымдастырушыға жұмыскерлердің әрбір өндірістік жарақаты және денсаулығының өзге де зақымдануы, кәсіптік аурудың (уланудың) белгілері, жұмыс беруші мен жұмыскерлер мүлкінің сақталуы, тоқтап қалудың туындауы, сондай-ақ адамдардың өмірі мен денсаулығына қауіп төндіретін жағдай туралы дереу хабарлауға.

4.1.8 Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі талаптарға сәйкес келмеуіне байланысты, ұйым жұмысының тоқтап тұрған уақытында орташа жалақысының сақталуына.

4.2 Қызметкер міндетті:

4.2.1 Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі нормалардың, ішкі еңбек тәртібі қағидаларының және нұсқаулықтардың талаптарын сақтауға.

4.2.2 Жұмыс берушіге немесе жұмысты ұйымдастырушыға әрбір өндірістік жарақат және қызметкерлердің денсаулығының өзге де зақымдануы, кәсіптік аурудың (уланудың) белгілері, сондай-ақ адамдардың өмірі мен денсаулығына қауіп төндіретін жағдай туралы дереу хабарлауға.

4.2.3 Денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті орган белгілеген және Қазақстан Республикасының Еңбек кодексінде көзделген жағдайларда жұмыс берушінің жолдамасы бойынша міндетті алдын ала және мерзімді медициналық тексеруден, сондай-ақ ауысым алдындағы, ауысымнан кейінгі және өзге де медициналық куәландырудан өтуге міндетті.

4.2.4 Жұмыс берушінің талабы бойынша жұмыс берушінің актісінде көзделген жағдайларда, сондай-ақ басқа жұмысқа ауыстыру кезінде профилактикалық медициналық тексеруден өтуге тиіс.

4.2.5 Еңбек міндеттерін жалғастыруға кедергі келтіретін мүгедектік белгіленгені немесе денсаулық жағдайының өзге де нашарлағаны туралы жұмыс берушіге хабарлауға.

4.2.6 Жұмыс беруші ұсынатын жеке және ұжымдық қорғау құралдарын мүлтіксіз қолдануға және мақсаты бойынша пайдалануға.

4.2.7 Мемлекеттік еңбек инспекторының, еңбекті қорғау жөніндегі техникалық инспектордың, ішкі бақылау мамандарының талаптарын және медициналық мекемелер белгілеген емдеу және сауықтыру іс-шараларын орындауға.

4.2.8 Жұмысты орындаудың қауіпсіз әдістері мен тәсілдеріне оқытудан, өндірісте зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсетуден, нұсқамалардан, жаттығулардан, білімдерін біліктілік тексеруден өтуге.

4.2.9 Жазатайым оқиға кезінде зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсете білуге және алғашқы өрт сөндіру құралдарын қолдана білуге.

4.2.10 Тек лауазымдық нұсқаулықпен анықталған жұмысты орындауға міндетті.

4.3 Жұмыс беруші мына жағдайларда қызметкерді жұмыстан шеттетуге міндетті:

4.3.1 Жұмысқа алкогольдік, есірткілік, уытқұмарлық заттарды қолданып (олардың аналогтары) мас күйінде келгенде немесе жұмыс күні ішінде осындай мастықты тудыратын заттарды пайдаланғанда;

4.3.2 Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау немесе өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша білімін тексеру бойынша емтихан тапсырмағанда;

4.3.3 Жұмыс беруші ұсынған жеке және (немесе) ұжымдық қорғау құралдарын пайдаланбаған жағдайда;

4.3.4. Егер Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес медициналық тексеруден өту міндетті болып табылса, медициналық тексеруден не ауысым алдындағы медициналық куәландырудан өтпеген жағдайда;

4.3.5 Қызметкер көлік құралын басқару құқығынан немесе еңбек шартында келісілген жұмысты орындау үшін қажетті басқа да рұқсаттардан айырылған жағдайда;

4.3.6 Егер оның әрекеттері немесе әрекетсіздігі авариялық жағдай туғызуға, еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі немесе көліктегі қозғалыс қауіпсіздігі ережелерін бұзуға әкеп соқтырса немесе әкеп соқтыра жаздаса.

V. Қызметкерлердің өмірі мен денсаулығына қауіп төнген кезде "СТОП-карталарды" қолдану тәртібі:

5.1. Тоқтата тұру / тоқтату құқығы - бұл әр жұмысшыға / қызметкерге қауіпті деп санайтын жағдай байқалғаннан кейін жұмысты тоқтату құқығын беретін процесс.

5.2. Егер өндірістік қауіпсіздік талаптарына сәйкес келмейтін қауіпті жағдайлар мен қауіпті әрекеттер болса, әрбір жұмысшы/қызметкер қауіпті жұмыстарды тоқтата тұруға/тоқтатуға толық құқылы.

5.3. Әрбір қызметкердің жұмысты тоқтатуға құқығы бар мән-жайлар:

1) өндірістегі жазатайым оқиға қаупі;

2) авария немесе инцидент қаупі;

3) ЖКО қаупі;

4) өрт қаупі;

5) қоршаған ортаның ластану қаупі;

6) қызметкерлердің қауіпті әрекеттері;

7) қауіпті жағдайлар;

5.4. Жұмысшы/қызметкер жұмысты тоқтата тұруға/тоқтатуға құқылы, егер:

1) оның өміріне және (немесе) айналасындағылардың өміріне қауіп төнсе;

2) жұмыстарды жалғастыру авариярға, инцидентке, жазатайым оқиғаға әкелуі мүмкін болса;

3) жұмыстар қауіпсіздік талаптарын бұза отырып жүргізілсе;

4) жұмысты орындау үшін қауіпсіз жағдайлар жасалмаса (ұйымдастырушылық және техникалық);

5) жұмыс беруші қызметкерді ЕҚжЕҚ мәселелері бойынша оқытуды, нұсқау беруді, білімін тексеруді жүргізбесе;

5.5. Жұмысты тоқтата тұру/тоқтату құқығын қолданған қызметкер мыналарды орындайды:

1) Жұмысты тоқтатады;

Жұмыс уақытынан тыс уақытта, мереке және демалыс күндері, сондай-ақ жұмыс күндері сағат 08:00-ден 17:00-ге дейін Өндірістік учаске шеберіне (жедел персонал аудан диспетчеріне хабарлайды) тікелей өзінің ҚБ басшысына және ЭТА-ның тікелей қауіпсіздік техникасы жөніндегі инспекторына, сондай-ақ СБжЕҚБ-ға жұмысты тоқтату фактісі туралы дереу хабарлайды, тел: 376-15-48, 376-16-12, 300-06-39.

Аудан диспетчері немесе құрылымдық бөлімше басшысы өндірістік учаскенің шебері ақпаратты алып, өзінің тікелей ЭТА басшылығына (аудан бастығы, бас инженер) баяндама жасайды және аудан диспетчері осы жазбаны (тоқтата тұру/тоқтату) жедел журналға СТОП-КАРТА белгісімен жазады.

2) Тоқтата тұру/тоқтату себебін түсіндіреді (қауіпсіздікті жақсарту

бойынша ұсыныстар, нормалар мен ережелерді бұзу, басқа себептер);

3) Жұмыс тоқтатылған сәттен бастап үш жұмыс күні ішінде осы Қағиданың 1-қосымшасына сәйкес СТОП-картаны ресімдейді және ЕҚжЕҚ қызметіне жібереді.

5.6. Жұмысты тоқтатуға әкеп соққан қауіпті жағдайлар/іс-әрекеттер жасаған және (немесе) ықпал еткен қызметкер:

1) Орындалатын жұмысты тоқтатады;

2) Өзінің іс-әрекетіне қатысты жұмыстың тоқтатылғаны жөнінде өзінің тікелей басшысына, ҚБ басшысына дереу хабарлайды (жедел персонал цехтың ауысым бастығына хабарлайды);

3) Қауіпті әрекеттерді/жағдайларды жою жөнінде барлық қажетті шараларды қолданады;

4) Қауіпті іс-әрекеттер/жағдайлар жойылғаннан кейін және ҚБ басшысынан және ЕҚжЕҚ қызметі маманынан жұмыстарды жалғастыруға жазбаша келісім берілгеннен кейін ғана жұмыстарды одан әрі орындауға кіріседі.

5.7. Құрылымдық бөлімшелердің басшылары жұмысты тоқтата тұру/тоқтату туралы ақпарат түскен кезде міндетті:

1) Жұмыстарды орындауды тоқтату жөнінде дереу шаралар қабылдауға;

2) Жұмысты тоқтатуға себеп болған қауіпті әрекеттерді/жағдайларды жою жөнінде барлық қажетті шараларды қолдануға;

3) Қауіпті іс-әрекеттер/жағдайлар жойылғаннан кейін және ҚБ басшысынан және ЕҚжЕҚ қызметінің маманынан жұмыстарды жалғастыруға жазбаша келісім берілгеннен кейін ғана жұмыстарды одан әрі орындауға кірісуге міндетті.

5.8. ЕҚжЕҚ қызметінің маманы жұмысты тоқтату туралы ақпарат түскен кезде міндетті:

1) Орындалатын жұмыстың тоқтатылуын бақылауды қамтамасыз етуге;

2) Тәуекел деңгейін және жұмысты тоқтата тұру/тоқтату қажеттілігін бағалауға;

3) Жұмысты тоқтатуға себеп болған қауіпті әрекеттерді/жағдайларды жою жөніндегі шаралардың орындалуын бақылауға;

4) Қауіпті іс-әрекеттерді/шарттарды жоюды қамтамасыз етуге және жұмысты жалғастыруға жазбаша келісім беруге;

5) Өз деректерін СТОП-КАРТА бланкісінде көрсетуге, қызметкерлердің өмірі мен денсаулығына қатердің, өндірісте жазатайым оқиғаның, авариялың немесе инциденттің туындау қаупінің бар не жоқ екендігі туралы белгі қоюға міндетті.

5.9. Жұмысты тоқтата тұру/тоқтату қызметкерге жұмысты орындаудың белгілі бір қауіпсіз әдісін көрсету үшін қажет кідіріс болуы мүмкін, бірақ ол жұмысты орындау мерзімін кешіктіруді немесе тіпті жойылмайтын факторлар

анықталған кезде жұмыстан бас тартуды білдіруі мүмкін. Бұл ретте бөлімше басшысы ЕҚжЕҚ ұғымы бойынша жұмыстарды тоқтату қажет болған жағдайларда қызметкерлерді қолдай отырып, берік ұстанымға ие болуға міндетті.

5.10. Жұмысты тоқтата тұруға/тоқтатуға әкеп соққан қауіпті жағдайлар/іс-әрекеттер жасаған және (немесе) жасауға ықпал еткен қызметкерге өндірістік бақылау тұлғаларының қауіпті іс-әрекеттері/жағдайлары анықталған жағдайларды қоспағанда, тәртіптік жауаптылық шаралары қолданылмайды;

5.11. Жұмыскердің жұмыста алкогольдік, есірткілік, уытқұмарлық мас күйінде (олардың аналогтарында) болған немесе жұмыс күні ішінде осындай масаңдық күйді тудыратын заттарды пайдаланған кезінде оның жұмыс істеуден бас тартып, оныы жасаған тараптан қауіпті әрекеттер/жағдайлар анықталған жағдайларды қоспағанда, ЕҚжЕҚ талаптарын бұзу салдарынан оның өмірі мен денсаулығына қауіп төнген жағдайда, не еңбек шартында көзделмеген зиянды және (немесе) қауіпті еңбек жағдайлары бар жұмыстарды орындаудан қызметкердің бас тартуы оны тәртіптік жауаптылыққа тартуға әкеп соқпайды.

5.12. Жұмысты тоқтата тұруға/тоқтатуға негіз болған себептер (мән-жайлар) жойылғаннан кейін ғана жұмысты қайта бастауға жол беріледі.

5.13. Қызметкер өз жұмысын тоқтата тұру/тоқтату заңды екеніне сенімді болмаған жағдайда, ол өзінің тікелей басшысына және ЕҚжЕҚ қызметіне жүгініп, жағдайды түсіндіріп, жауапты тұлғалармен бірлесіп шешім қабылдауы, бұдан әрі олардың жазбаша өкімі бойынша әрекет етуі қажет.

5.14. Қауіпті жағдайлар/іс-әрекеттер жасаған және (немесе) жасауға ықпал еткен қызметкердің іс-әрекетінің заңдылығын немесе ЕҚжЕҚ талаптарын бұзу салдарынан оның өмірі мен денсаулығына қауіп төнген жағдайда қызметкердің жұмыстарды орындаудан бас тартуын құрамына мыналар енгізілген комиссия айқындайды:

1) ЭТА басшылығы (ЭТА бастығы, ЭТА бастығының орынбасары, ЭТА бас инженері);

2) СБжЕҚБ қызметкерлері;

3) Құрылымдық бөлімшелердің басшылары.

4) Бөлімшенің кәсіби ұйымдастырушысы немесе қоғамдық техникалық инспекторы.

5.15. Жұмысты тоқтата тұру/тоқтату алдын алу қауіпсіздік құралы болып табылады, сондықтан тоқтата тұру қолданылған қызметкерге КМҚА жүргізу және ЕҚжЕҰ нұсқауларымен және технологиялық регламенттермен қайта танысу ұсынылады (егер қажет болса).

VI. Зиянды және қауіпті өндірістік факторлардың сипаттамалары.

6.1 Қауіптілігі жоғары жағдайларда жұмысқа еңбекті қорғау бойынша кіріспе және бастапқы нұсқаулықтан өткен, жұмыстарды орындаудың қауіпсіз әдістері мен тәсілдеріне оқытылған, жұмыс орнында тағылымдамадан өткен,

білімін бастапқы біліктілік тексеруден және медициналық тексеруден өткен жасы 18-ден төмен емес адамдар (жұмысшылар мен инженерлік-техникалық қызметкерлер) жіберіледі.

6.2 Қауіптілігі жоғары жұмыстарды орындау кезінде қызметкерге қауіпті және зиянды өндірістік факторлардың әсері болуы мүмкін. Қауіптің барлық қолданыстағы түрлері, қауіптілік көздері, бақылау және басқару шаралары кәсіптер бойынша кәсіптік қауіпсіздік және денсаулық сақтау саласындағы сәйкестендірілген қауіптердің бекітілген Тізілімдерінде келтірілген. Жаңадан қабылданған әрбір қызметкер өз мамандығы бойынша қауіптер мен тәуекелдер тізіліміне қол қою арқылы танысуға міндетті.

6.3 Негізгі қауіпті және зиянды өндірістік факторлар:

- Жұмыс істеп тұрған электр қондырғыларының ток өткізгіш бөліктеріне жақындаған кезде электр тогының әсер етуі және доғаның жарқ етуі мүмкін жабдықта немесе оған жақын жерде жұмыс істеу;
- Биіктікте жұмыс істеуге байланысты қызмет және жұмыс орнының жер бетіне (еденге, төбеге) қатысты 1,3 м-ден жоғары биіктікте орналасуы және кез келген тіректерге көтерілу;
- Көлік құралын қағып кету мүмкіндігі баркөлік жүретін жолда жұмыстарды орындау (Қоғамдық пайдалану жолдарында көлік жүргізу немесе қозғалыс қамтылмайды);
- Жедел радиациялық зақымдануға немесе иондаушы сәулелену көздеріне ұшырауы мүмкін немесе жарылысқа әкелуі мүмкін қауіпті заттарды өңдеу.
- ≥ 42 вольт кернеудің әсеріне түсу қаупі бар әрекет.
- Герметикалық қауіпсіздік клапандарымен немесе қысыммен жұмыс жасайтын басқа құрылғылармен/жақын жерде жұмыс істеу, онда жинақталған энергия шығарылған кезде оның ықтимал әсер ету қаупі бар.
- Көтеру және такелаждық жұмыстар.
- Белгіленген жұмыс орны шегінде отпен жұмыс істеу.
- Жабық кеңістікке кіруге байланысты жұмыстар немесе қысу / үйінді астында қалу қаупі бар қызмет, мысалы, туннельдер, траншеялар және т. б.
- Ағаштарды кесу және соған байланысты іс-шаралар, бұл ағаш кесу жабдықтарынан немесе ағаштың немесе бұтақтың құлауынан болатын жарақаттарға әкелуі мүмкін.
- Станцияның жұмыс істеп тұрған жабдықтарына жақын орналасқан процестермен немесе жұмыстармен байланысты қызмет.
- Жанғыш шаңның немесе будың жиналу ықтималдығына байланысты жарылғыш аймақтардағы белсенділік.
- Айналып тұратын, айналдыратын немесе қозғалатын жабдықта немесе оның бөліктерінде/жанында жұмыс істеу, бұл кезде қысып қалуға, уатып

жіберуге, басып қалуға байланысты жарақаттар алуға әкелуі мүмкін.

- Құрал-саймандардың айналып тұратын бөліктері мен кесетін жұмыс органдарының (жиектерінің) әсері;
- Жабдықтың, құралдың, құрылғылардың, жабдықтардың және т. б. бетіндегі өткір жиектер, тістер мен кедір-бұдырлар.
- Құлаған нысандардан соққы алу қаупімен байланысты қызмет.
- Жұмыс аймағындағы жоғары немесе төмен ауа температурасы;
- Құрылыс, монтаждау, жөндеу және басқа да жұмыс түрлерін жүргізу кезінде туындайтын өзге де қауіпті және зиянды өндірістік факторлар.

• Материалдық залал келтіретін бақылаусыз жану, өрт салдарынан болған қауіпті жарылыс факторлары, құрылыс конструкцияларына, технологиялық жабдықтарға қауіпті өрт факторларының әсері және қоғам мүддесіне, адамдардың өмірі мен денсаулығына залал келтіретін өртті сөндіру әрекеттері.

6.4 Қауіпті және зиянды факторлардың әсерінен қорғау үшін қызметкер қауіптілігі жоғары жұмыстарды орындау кезінде салалық нормаларға және ұжымдық шартқа сәйкес жұмыс беруші берген арнайы киімді, арнайы аяқ киімді және басқа да жеке және ұжымдық қорғау құралдарын міндетті түрде қолдануы тиіс. Өндірістік қызметтің нақты түрлері үшін көзделген қорғау құралдарын қолданбай жұмыстар жүргізуге тыйым салынады.

6.5 Қызметкер келесі жеке гигиена ережелерін сақтауға міндетті:

- тамақтанар алдында қолды сабынмен жуу;
- қолды жуу үшін бензин, керосин, түрлі еріткіштерді қолданбау;
- жұмысты орындау кезінде тамақ ішпеу;
- арнайы киімдер мен жеке қорғаныс құралдарын таза ұстау және жеке заттардан бөлек сақтау.

VII. Жұмыстың ерекшеліктері (қауіптілігі).

7.1 Қауіптілігі жоғары жұмыстар технологиялық құжаттамаға қатаң сәйкес және қызметкерді қауіпті және зиянды өндірістік факторлардың әсерінен қорғауды қамтамасыз ететін талаптарды міндетті түрде сақтай отырып орындалуы тиіс.

7.2 Әрбір жеке жағдайда қауіпсіздік шаралары наряд-рұқсатпен, технологиялық картамен, жұмыс жүргізу жобасымен айқындалады.

7.3 Қызметкер оның өмірі мен денсаулығына немесе айналасындағы адамдардың өмірі мен денсаулығына қауіп төндіретін қауіпті жағдайлар мен қауіпті әрекеттер туындаған жағдайда жұмысты орындаудан бас тартуға құқылы.

Қауіпті әрекеттерге мыналар жатады:

- Белгіленген стандарттарға, ережелерге, жұмыстарды жүргізу жобаларына және т. б. сүйенуден бас тарту;

- Біліктілігі орындалатын жұмыстың күрделілігіне сәйкес келмейтін персоналды жұмысқа тарту;
- Жұмыс қауіпсіздігі ережелерін бұзу;
- Қауіптілігі бар жағдайды және ықтимал қауіпті бағаламау;
- Қауіпті бақылау үшін қанағаттанарлықсыз техникалық жарақтандыру;
- Жұмысты орындау үшін қажетті жеке қорғаныс құралдарын дұрыс пайдаланбау.

Қауіпті жағдайларға мыналар жатады:

- Физикалық - қауіпті объектілер, кеңістіктік жағдай, жұмыс аймағындағы материяның күйі және т. б.;
- Химиялық - химиялық заттар мен қосылыстардың адам ағзасына әсері;
- Биологиялық - организмдердің адамға әсері;
- Эргономикалық - жұмыс аймағының санитарлық-гигиеналық жағдайлары, сондай-ақ адамның психофизикалық жағдайы.

7.4 Жұмысшы жұмыс ортасында газ қауіптілігі туындаған жағдайда, оның және жұмыс орнындағы айналасындағылардың денсаулығына немесе өміріне қауіп төндіретін, жұмыс аймағының ауасында от қауіптілігі (жарылыс қауіпті) немесе уытты заттардың болуы айқындалған жұмысты орындаудан бас тартуға құқылы.

Газға қауіпті жағдайларға қосымша қауіпсіздік шаралары қолданылады.

- Ауа ортасының өрт қаупі ауадағы оттегінің құрамына, жанғыш газдардың немесе булардың болуына байланысты. Ауадағы газдардың қоспалары бұл жарылысқа әкелуі мүмкін. Типтік тұтану көздері:
- Ұшқындар;
- Электрлік құралдар;
- Ашық отты қолданумен немесе заттардың беттерін немесе ортаны қыздырумен орындалатын жұмыстар (дәнекерлеу, балқыту, тегістеу);
- Темекі шегу.

Ауа ортасының уыттылығы ауадағы оттегі мен зиянды газдарға байланысты. Оттегі жеткіліксіз орта еңбек өнімділігінің төмендеуіне, үйлестірудің нашарлауына, еріннің көгеруіне, әлсіздікке, жүрек айнуға, есін жоғалтуына, құсуға, дұрыс әрекет жасамауға әкеледі. Оттегі концентрациясының одан әрі төмендеуі өлімге әкелуі мүмкін. Оттегі деңгейі рұқсат етілген мәннен жоғары болған кезде жанатын және өртенетін материалдардың тұтану қаупі күрт артады.

Жұмыс аймағының ауасындағы оттегінің деңгейі 19,5 – 23,5% шегінде болуы тиіс.

Жанғыш немесе улы атмосфера мыналардан пайда болуы мүмкін:

- Жұмысты дайындау және орындау процесінде қолданылатын газдар мен химиялық заттар;
- Жабық кеңістіктің ішіндегі материалдар мен заттар, оның ішінде ыдырайтын, қабырғаларға сіңетін заттар;
- Жұмыс барысында пайда болатын өнімдер (дәнекерлеу, кесу, балқыту, желімдеу,
- Жабыстыру, тазалау, тегістеу, бояу, химиялық жабындарды жағу);
- Жабық кеңістікке іргелес жұмыс аймақтарының немесе жабдықтардың әсері.

VIII. Ынталандыру

8.1. Қызметкерлерді "СТОП-карталарды" қолдануға ынталандыру үшін ақшалай сыйлық түріндегі ай сайынғы және жыл сайынғы көтермелеулер қолданылады.

8.2. Қызметкерді ынталандыру үшін таңдау кезінде келесі критерийлер ескеріледі:

1) қауіпті әрекеттер/жағдайлар өндірістегі жазатайым оқиғаға, авариярға немесе инцидентке әкеп соқтыруы мүмкін бе, қызметкерлердің өмірі мен денсаулығына төнетін қатер деңгейі;

2) қызметкердің қауіпті әрекетті немесе қауіпті факторды айқындауы;

3) жұмыс тоқтаған кезде анықталған, қызметкер (лер) үшін ықтимал қауіптің (қауіптердің) толық сипаттамасы;

4) қызметкердің стоп-картаны толтыру сапасы;

5) жұмыс беруші көздеген басқа да критерийлер.

8.3. Қызметкерлерді көтермелеу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыруды ЕҚжЕҚ қызметі жүзеге асырады. Қызметкерлердің тиісті тізімдері марапаттау туралы бұйрықты одан әрі шығару үшін кадр қызметіне ұсынылады.

IX. Нормативтік сілтемелер

№	Құжаттың атауы
1	Қазақстан Республикасының 23.11.2015ж. №414-V Еңбек кодексінің 181-бабының 18-тарауы;
2	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 31.01.2015 ж. №253 бұйрығымен бекітілген, Электр қондырғыларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік техникасы қағидалары.

СБжЕҚБ ЕҚБ бас маманы Д. Тусупжанова

Қағидаға №1 қосымша

СТОП КАРТА	
☐ Опасное действие	☐ Опасное условие
ФИО остановившего работу	
Организация/структурное подразделение остановившего работу	
Дата и время приостановки/остановки работы	
Объект/Участок/Наряд/Распоряжение приостановки/остановки работы	
Причины приостановки/остановки работы	
☐ Опасное действие/условие устранено на месте,работа продолжена	☐ Опасное действие/условие не может быть устранено на месте работа остановлена
Данные специалиста СБиОТ	
ФИО:	Дата:
Опасные действия/условия представляли угрозу для жизни и здоровья работников, могли привести к несчастному случаю на производстве, аварии или инциденту	
ДА ☐	НЕТ ☐

Қағидаға №2 қосымша

"Алатау Жарық Компаниясы" АҚ объектілерінде орындалатын қауіптілігі жоғары жұмыстардың тізбесі

1. Электр қондырғыларында, оның ішінде кабельдік немесе әуелік электр жеткізу желілерінде орындалатын монтаждау, бөлшектеу, жөндеу және құрылыс жұмыстары.

2. Еденнен 2 метр және одан да көп биіктікте мүкәммалдық ағаштар мен және тіректерсіз орындалатын монтаждау, бөлшектеу, жөндеу және құрылыс жұмыстары.

3. Периметрі бойынша қоршаулар болмаған кезде әкімшілік ғимараттардың шатырларын қардан тазалау, шатырларды бояу, жөндеу жұмыстары.

4. Жерасты энергетикалық желілері, газ және мұнай құбырлары және басқа да ұқсас жерасты коммуникациялары мен объектілері орналасқан аймақтағы жер жұмыстары.

5. Электр жеткізу желілерінің күзет аймақтарындағы жұмыстар.

6. Тереңдігі 1,5 м-ден асатын шұңқырларды, траншеяларды қазу және олардағы жұмыстарды жүргізу.

7. Жүк көтергіш механизмдерді пайдалану жұмыстары.

8. Ағаштарды құлату.

9. Тиісті жүк көтергіш машиналар болмаған кезде ауыр салмақты және ірі габаритті жүктерді көтеру, түсіру және орнын ауыстыру жөніндегі жұмыстар.

10. Электр газбен дәнекерлеу, балқыту, дәнекерлеу, газ жалынымен орындалатын жұмыстар.

11. Өте жанғыш, тез тұтанатын, жанғыш және жарылғыш заттармен жұмыс.

12. Өрт және жарылыс қаупі бар үй - жайларда от жұмыстарын жүргізу.

13. Жанғыш заттардан жасалған ыдыстардың сыртында және ішінде жүргізілетін электр және газбен дәнекерлеу жұмыстары, жұмысшылардың улануы немесе тұншығуы мүмкін жабық резервуарлардағы, цистерналардағы, құдықтардағы, туннельдердегі, шұңқырлардағы жұмыстар.

14. Жоғары жиілікті токтың, иондаушы сәулеленудің, электростатикалық және электромагниттік өрістердің әсер ету аймақтарындағы жұмыстар.

15. Электр желілерін кесіп өтетін әуе байланыс желілеріндегі жұмыстар.

16. Қайта зарядталатын батареяларға техникалық қызмет көрсету және жөндеу.

17. Сығылған, сұйытылған, жарылыс қауіптілігі бар және инертті газдар бар баллондар мен өзге де сыйымдылықтарды пайдалану.

18. Жабық кеңістіктегі жұмыстар.

19. Шамдарды қызметтеу және көпір кранының галереясынан орындалатын басқа да жұмыс түрлері.

20. Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарды ашу бойынша жұмыстар.

21. Газ шаруашылығына техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстар.

22. Газ қауіптілігі бар жұмыстарды орындау.

23. Нитробояулар, полимерлі композициялар (полихлорвинил, эпоксидті және т.б.) негізіндегі лак-бояу жабындарын, тегістегіштер мен сыламаларды жағу.

24. Құдықтардағы, шурфтардағы, шұңқырлардағы, бункерлердегі және коллекторлардағы жұмыстар.

25. Ағаш және металл өңдеу станоктарын монтаждау және бөлшектеу.

26. Пиротехникалық құралды немесе құрылыс-монтаждау тапаншасын қолданумен орындалатын жұмыстар.

27. Авариялардың салдарын жою бойынша жұмыстар.